

Sygn. akt V KK 107/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dorota Rysińska (przewodniczący)

SSN Józef Dołhy (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

Protokolant Katarzyna Wełpa

w sprawie **Ł. K.**

skazanego z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 13 maja 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego,

od wyroku Sądu Rejonowego w M.

z dnia 10 stycznia 2013 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w M.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w M., wyrokiem z dnia 10 stycznia 2013 r., uznał oskarżonego Ł. K. za winnego popełnienia:

I. ciągu dwóch przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnionych w dniu 10 sierpnia 2012 roku oraz w dniach 12-14 sierpnia 2012 roku

na szkodę A. M., J. B. oraz B. R. i za to, na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;

II. czynu z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełnionego w dniu 11 sierpnia 2012 roku na szkodę S. K. i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności;

III. czynu z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnionego w nocy z 30 na 31 lipca 2012 roku na szkodę K. Sp. z o.o. i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonej spółki poprzez zapłatę kwoty 70,00 (siedemdziesięciu) złotych.

Na podstawie art. 91 § 2 k.k. sąd wymierzone oskarżonemu kary pozbawienia wolności połączył i orzekł karę łączną w wymiarze 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności.

Wyrok ten, wobec niezaskarżenia przez strony, uprawomocnił się w pierwszej instancji w dniu 18 stycznia 2013 r.

Od tego wyroku kasację wniósł – w trybie art. 521 k.p.k. – Prokurator Generalny. Zaskarżając wyrok w całości na korzyść skazanego Ł. K., zarzucił stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą, określoną w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k., rażące naruszenie przepisów prawa karnego procesowego - art. 376 § 2 k.p.k. i art. 374 § 1 k.p.k., polegające na rozpoznaniu w postępowaniu zwyczajnym sprawy bez udziału oskarżonego Ł. K., którego obecność na rozprawie była obowiązkowa.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w M. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna i należało ją uwzględnić w trybie art. 535 § 5 k.p.k. na posiedzeniu bez udziału stron. Analiza akt przedmiotowej sprawy dowodzi następujących okoliczności:

Postępowanie jurysdykcyjne w tej sprawie toczyło się początkowo w trybie uproszczonym.

Zarządzeniem z dnia 31 października 2012 roku, wyznaczony został termin rozprawy głównej na 18 grudnia 2012 roku.

Ł. K., będąc prawidłowo powiadomiony o terminie rozprawy, nie stawił się do sądu w dniu 18 grudnia 2012 roku, nie powiadamiając o przyczynach nieobecności i nie wnosząc o odroczenie rozprawy. Wobec powyższego, Sąd uznając obecność oskarżonego za nieusprawiedliwioną, postanowił na podstawie art. 479 § 1 k.p.k. prowadzić postępowanie bez jego udziału i w trybie art. 479 § 2 k.p.k. odczytać wyjaśnienia złożone przez niego w postępowaniu przygotowawczym. Następnie kontynuował postępowanie dowodowe przesłuchując pięciu świadków.

Wydanym na rozprawie w dniu 18 grudnia 2012 roku postanowieniem, Sąd Rejonowy odroczył rozprawę do dnia 10 stycznia 2013 roku i wezwał na termin oskarżonego oraz dwóch świadków.

Wezwanie na rozprawę w dniu 10 stycznia 2013 roku, dwukrotnie awizowane, nie zostało przez oskarżonego odebrane i powróciło do sądu w dniu 7 stycznia 2013 roku.

Z uwagi na przekroczenie terminu przerwy w rozprawie prowadzonej w trybie uproszczonym, Sąd Rejonowy, w dniu 10 stycznia 2013 roku, na podstawie art. 484 § 2 k.p.k. postanowił prowadzić sprawę w trybie zwyczajnym. Oskarżony na rozprawę nie stawił się. Sąd uznając, iż oskarżony został prawidłowo zawiadomiony o terminie odroczonej rozprawy i pouczony o skutkach niestawiennictwa nie stawił się na nią bez usprawiedliwienia, nadto nie wnosił o odroczenie rozprawy, na podstawie art. 376 § 2 k.p.k. postanowił dokończyć rozprawę pod nieobecność Łukasza Książka i po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, wydał wyrok.

Autor kasacji zasadnie podnosi, że w realiach sprawy sposób procedowania Sądu Rejonowego był wadliwy. W tej kwestii odwołać się należy do stanowiska i argumentacji zawartych w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 12/13 - OSNKW 2013, z. 12, poz. 99.

Wyrażona w przepisie art. 484 § 2 k.p.k. zgoda ustawodawcy na prowadzenie postępowania w dalszym ciągu oznacza, że dotychczas przeprowadzone czynności były ważne i skuteczne, jednak w związku ze zmianą trybu postępowania ulegają zmianie reguły dotyczące udziału oskarżonego w rozprawie.

Zgodnie z art. 374 § 1 k.p.k. udział oskarżonego w rozprawie jest obowiązkowy chyba, że ustawa stanowi inaczej. Wyjątek od zasady obowiązkowej obecności oskarżonego na rozprawie głównej przewiduje m.in. art. 376 § 2 k.p.k. Norma ta określa sytuację, której zaistnienie powoduje dopuszczalność prowadzenia rozprawy, pomimo nieobecności oskarżonego, jeżeli po złożeniu wyjaśnień, zawiadomiony o terminie rozprawy, nie stawiał się na nią bez usprawiedliwienia.

Bezspornym jest, że pojęcie „złożenie wyjaśnień” odnosi się wyłącznie do złożenia wyjaśnień przez oskarżonego na rozprawie, co oznacza brak możliwości zastąpienia przesłuchania oskarżonego przez sąd wprowadzeniem do materiału dowodowego, polegającym na ich odczytaniu, jego wyjaśnień złożonych w toku postępowania przygotowawczego.

W sprawie niniejszej, odstępując od zasady obowiązkowej obecności oskarżonego na rozprawie w dniu 10 stycznia 2013 r, Sąd Rejonowy błędnie odwołał się do przepisu art. 376 § 2 k.p.k., który nie mógł zostać zastosowany, bowiem oskarżony nie złożył wyjaśnień na etapie postępowania sądowego.

W świetle ugruntowanej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, podjęcie czynności procesowych na rozprawie prowadzonej w trybie zwyczajnym bez udziału oskarżonego, gdy nie zachodziła żadna z wyjątkowych sytuacji umożliwiających kontynuowanie rozprawy pod nieobecność oskarżonego, stanowi uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.

Z powyższych względów, podzielając zasadność zarzutu kasacji i jej wniosek końcowy, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.